

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ॐ

=====

3.1 तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - न्यूनकर्माणि

Contents

3.1 तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - न्यूनकर्माभिधानं

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ = = = = =

3.1 तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - न्यूनकर्माभिधानं

3.1 तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - न्यूनकर्माभिधानं

TS 3.1.1.1

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अकामयत् । प्रजा इति प्र - जाः । सृजेय । इति । सः । तपः । अतप्यत् । सः । सर्पान् । असृजत् । सः । अकामयत् । प्रजा इति प्र - जाः । सृजेय । इति । सः । द्वितीयम् । अतप्यत् । सः । वयांसि । असृजत् । सः । अकामयत् । प्रजा इति प्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तृतीयम् । अतप्यत् । सः । एतम् । दीक्षितवादमिति दीक्षित - वादम् । अपश्यत् । तम् । अवदत् । ततः । वै । सः । प्रजा इति प्र-जाः । असृजत् । यत् । तपः । तत्त्वा । दीक्षितवादमिति दीक्षित - वादम् । वदति । प्रजा इति प्र - जाः । एव । तत् । यजमानः । 1

TS 3.1.1.2

सृजते । यत् । वै । दीक्षितः । अमेद्ध्यम् । पश्यति । अपेति । अस्मात् । दीक्षा । क्रामति । नीलम् । अस्य । हरः । वीति । एति । अबद्धम् । मनः । दुरिद्रम् । चक्षुः । सूर्यः । ज्योतिषाम् । श्रेष्ठः । दीक्षे । मा । मा । हासीः । इति । आह । न । अस्मात् । दीक्षा । अपेति । क्रामति । न । अस्य । नीलम् । न । हरः । वीति । एति । यत् । वै । दीक्षितम् । अभिवर्षतीत्यभि-वर्षति । दिव्याः । आपः । अशान्ताः । ओजः । बलम् । दीक्षाम् । 2

TS 3.1.1.3

तपः । अस्य । निरिति । घ्नन्ति । उन्दुतीः । बलम् । धत्तु । ओजः । धत्तु । ब-
लम् । धत्तु । मा । मे । दीक्षाम् । मा । तपः । निरिति । वृधिष्ट । इति । आह
। एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । न । अस्य । ओजः । बलम् । न ।
दीक्षाम् । न । तपः । निरिति । घ्नन्ति । अग्निः । वै । दीक्षितस्य । देवता । सः । अ-
स्मात् । एतरहि । तिरः । इव । यरहि । याति । तम् । ईश्वरम् । रक्षांसि । हन्तोः । 3

TS 3.1.1.4

भद्रात् । अभीति । श्रेयः । प्रेति । इहि । बृहस्पतिः । पुर एतेति पुरः - एता । ते । अस्तु ।
इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । तम् । एव । अन्वारभत् इत्यनु - आरभते
। सः । एनम् । समिति । पारयति । एति । इदम् । अगन्म् । देवयजनमिति देव - यजनम् ।
पृथिव्याः । इति । आह । देवयजनमिति देव - यजनम् । हि । एषः । पृथिव्याः । आगच्छती-
त्या - गच्छति । यः । यजते । विश्वे । देवाः । यत् । अजुषन्त । पूर्वे । इति । आह । विश्वे
। हि । एतत् । देवाः । जोषयन्ते । यत् । ब्राह्मणाः () । ऋक्सामाभ्यामित्यृक्सामा - भ्याम्
। यजुषा । सन्तरन्त इति सं - तरन्तः । इति । आह । ऋक्सामाभ्यामित्यृक्सामा - भ्याम्
। हि । एषः । यजुषा । सन्तरतीति सं - तरति । यः । यजते । रायः । पोषेण । समिति
। इषा । मदेम् । इति । आह । आशिषमित्या - शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ 4

(यजमानो - दीक्षा - हन्तो - ब्राह्मणा - श्वतुर्विंशतिश्च) (A1)

TS 3.1.2.1

एषः । ते । गायत्रः । भागः । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । एषः । ते । त्रैष्टुभः
। जागतः । भागः । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । छन्दोमानामिति छन्दः - मानाम् ।

साम्राज्यमिति साम् - राज्यम् । गच्छ । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । यः । वै । सोमम् । राजानम् । साम्राज्यमिति साम् - राज्यम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमिति साम् - राज्यम् । छन्दांसि । खलु । वै । सोमस्य । राज्ञः । साम्राज्य इति साम् - राज्यः । लोकः । पुरस्तात् । सोमस्य । क्रयात् । एवम् । अभीति । मन्त्रयेत् । साम्राज्यमिति साम् - राज्यम् । एव । 5

TS 3.1.2.2

एनम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमिति साम् - राज्यम् । यः । वै । तानूनप्त्रस्येति तानू - नप्त्रस्य । प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । न । प्राश्नन्तीति प्र - अश्नन्ति । न । जुहति । अथ । क्व । तानूनप्त्रमिति तानू - नप्त्रम् । प्रतीति । तिष्ठति । इति । प्रजापताविति प्रजा-पतौ । मनसि । इति । ब्रूयात् । त्रिः । अवेति । जिघ्रेत् । प्रजापताविति प्रजा - पतौ । त्वा । मनसि । जुहोमि । इति । एषा । वै । तानूनप्त्रस्येति तानू - नप्त्रस्य । प्रतिष्ठेति प्रति - स्था । यः । एवम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यः । 6

TS 3.1.2.3

वै । अद्भ्योः । प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यतः । मन्येत । अनभिक्रम्येत्यनभि - क्रम्य । होष्यामि । इति । तत् । तिष्ठन् । एति । श्रावयेत् । एषा । वै । अद्भ्योः । प्रतिष्ठेति प्रति - स्था । यः । एवम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यत् । अभिक्रम्येत्यभि - क्रम्य । जुहुयात् । प्रतिष्ठाया इति प्रति-स्थायाः । इयात् । तस्मात् । समानत्र । तिष्ठता । होतव्यम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । यः । वै । अद्भ्योः । स्वम् । वेद । स्ववानिति स्व - वान् । एव । भवति । सुक् । वै । अस्य । स्वम् । वायव्यम् । अस्य । 7

TS 3.1.2.4

स्वम् । चमसः । अस्य । स्वम् । यत् । वायव्यम् । वा । चमसम् । वा । अनन्वारभ्ये-

त्यन॑नु - आ॒र॒भ्य । आ॒श्रा॒वये॑दित्या॑ - श्रा॒वये॑त् । स्वात् । इ॒यात् । तस्मा॑त् । अ॒न्वा॒र॒भ्येत्य॑नु
 - आ॒र॒भ्य । आ॒श्रा॒व्यमि॑त्या॑ - श्रा॒व्यम् । स्वात् । ए॒व । न । ए॒ति । यः । वै । सोम॑म् ।
 अप्र॑तिष्ठाप्येत्यप्र॑ति - स्थाप्य॑ । स्तो॒त्रम् । उ॒पा॒क॒रोतीत्यु॑प - आ॒क॒रोति॑ । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति -
 स्थि॒तः । सोमः॑ । भव॑ति । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति - स्थि॒तः । स्तोमः॑ । अप्र॑तिष्ठिता॒नीत्यप्र॑ति
 - स्थि॒तानि॑ । उ॒क्थानि॑ । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति - स्थि॒तः । यज॑मानः । अप्र॑तिष्ठित॒ इत्यप्र॑ति -
 स्थि॒तः । अ॒ध्व॒र्युः । वा॒य॒व्यम् । वै । सोम॑स्य । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति - स्था । च॒म॒सः । अ॒स्य
 । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति - स्था । सोमः॑ । स्तोम॑स्य । स्तोमः॑ । उ॒क्थाना॑म् । ग्र॒हम् । वा॒ () ।
 गृही॑त्वा । च॒म॒सम् । वा॒ । उ॒न्नीयेत्यु॑त् - नीय॑ । स्तो॒त्रम् । उ॒पा॒कु॒र्यादित्यु॑प - आ॒कु॒र्यात् ।
 प्रती॑ति । ए॒व । सोम॑म् । स्थाप॑यति । प्रती॑ति । स्तोम॑म् । प्रती॑ति । उ॒क्थानि॑ । प्रती॑ति ।
 यज॑मानः । तिष्ठ॑ति । प्रती॑ति । अ॒द्भ्युः ॥ 8

(ए॒व - तिष्ठ॑ति यो - वा॒य॒व्यम॑स्य - ग्र॒हं वै - का॒न्न - वि॒ंशति॑श्च) (A2)

TS 3.1.3.1

य॒ज्ञम् । वै । ए॒तत् । समि॑ति । भ॒र॒न्ति । यत् । सोम॑क्रय॒ण्या इति॑ सोम - क्रय॑ण्यै । प॒दम्
 । य॒ज्ञमु॒खमि॑ति य॒ज्ञ - मु॒खम् । ह॒वि॒र्धा॒ने इति॑ ह॒विः - धाने॑ । य॒र्हि । ह॒वि॒र्धा॒ने इति॑ ह॒विः
 - धाने॑ । प्रा॒ची इति॑ । प्र॒व॒र्तये॑युरिति॑ प्र - व॒र्तये॑युः । त॒र्हि । तेन॑ । अ॒क्षम् । उ॒पेति॑ ।
 अ॒ञ्ज्यात् । य॒ज्ञमु॒ख इति॑ य॒ज्ञ-मु॒खे । ए॒व । य॒ज्ञम् । अनु॑ । समि॑ति । त॒नोति॑ । प्रा॒ञ्चम् ।
 अ॒ग्निम् । प्रेति॑ । ह॒र॒न्ति । उ॒दि॒ति । प॒त्नीम् । एति॑ । न॒य॒न्ति । अ॒न्वि॒ति । अ॒ना॒ंसि ।
 प्रेति॑ । व॒र्तय॑न्ति । अथ॑ । वै । अ॒स्य । ए॒षः । धि॒ष्णि॑यः । ही॒य॒ते । सः । अ॒न्वि॒ति ।
 ध्या॒य॒ति । सः । ई॒श्वरः॑ । रु॒द्रः । भू॒त्वा । 9

TS 3.1.3.2

प्र॒जामि॑ति प्र - जा॒म् । प॒शून् । यज॑मानस्य । श॒म॒यि॑तोः । य॒र्हि । प॒शुम् । आ॒प्री॑तमित्या-

प्री॒तम् । उद॑ञ्चम् । नय॑न्ति । तर॑हिं । तस्य॑ । प॒शुश्र॑प॒णमि॑तिं प॒शु - श्र॑प॒णम् । ह॒रेत् ।
 तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् । भा॒गिन॑म् । क॒रोति॑ । यज॑मानः । वै । आ॒ह॒व॒नीय॑ इत्या॑ - ह॒व॒नीयः॑
 । यज॑मानम् । वै । ए॒तत् । वी॑तिं । क॒रु॒षन्ते॑ । यत् । आ॒ह॒व॒नीया॑दित्या॑ - ह॒व॒नीया॑त् ।
 प॒शुश्र॑प॒णमि॑तिं प॒शु - श्र॑प॒णम् । हर॑न्ति । सः । वा । ए॒व । स्यात् । निर्मु॑न्थ्यमि॑तिं निः -
 मु॒न्थ्यम् । वा । कुर्या॑त् । यज॑मानस्य । सा॒त्म॒त्वाये॑ति सा॒त्म - त्वाय॑ । यदि॑ । प॒शोः ।
 अ॒व॒दान॑मित्य॑व - दान॑म् । नश्ये॑त् । आ॒ज्य॑स्य । प्र॒त्या॒ख्याय॑मि॑तिं प्रति॑ - आ॒ख्याय॑म् । अवे॑ति
 । द्येत् । सा । ए॒व । ततः॑ () । प्राय॑श्चित्तिः । ये । प॒शुम् । वि॒म॒श्री॑र॒न्निति॑ वि - म॒श्री॑र॒न्
 । यः । तान् । का॒मये॑त् । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छे॒युः । इति॑ । कु॒वित् । अ॒ङ्ग । इति॑
 । नमो॑वृ॒क्तिवृ॑त्येति॑ नमो॑वृ॒क्ति - वृ॒त्या । ऋ॒चा । आ॒ग्नी॒द्ध इत्या॑ग्नि॑ - इ॒ध्रे । जु॒हुया॑त् । नमो॑वृ॒-
 क्रि॑मि॒ति नमः॑ - वृ॒क्तिम् । ए॒व । ए॒षाम् । वृ॒द्धे । ता॒जक् । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छन्ति॑ ॥ 10

(भू॒त्वा - ततः॑ - षड्विं॑शतिश्च) (A3)

TS 3.1.4.1

प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा - प॒तेः । जाय॑मानाः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । जा॒ताः । च । याः । इ॒माः ॥
 तस्मै॑ । प्र॒ति । प्रे॒ति । वे॒दय॑ । चि॒कित्वा॑न् । अ॒न्विति॑ । म॒न्य॒ताम् ॥ इ॒मम् । प॒शुम् । प॒शुप॑त
 इति॑ प॒शु - प॒ते । ते । अ॒द्य । ब॒द्धामि॑ । अ॒ग्रे । सु॒कृत॑स्येति॑ सु - कृत॑स्य॑ । म॒द्वयै॑ ॥ अ॒न्विति॑
 । म॒न्य॒स्व । सु॒यजे॑ति॑ सु - यज॑ । य॒जाम् । जु॒ष्टम् । दे॒वाना॑म् । इ॒दम् । अ॒स्तु । ह॒व्यम् ॥
 प्र॒जान॑न्त॒ इति॑ प्र - जा॒नन्तः॑ । प्र॒तीति॑ । गृ॒ह्णन्ति॑ । पू॒र्वे । प्रा॒णमि॑तिं प्र - अ॒नम् । अ॒ङ्गेभ्यः॑ ।
 प॒रीति॑ । आ॒चर॑न्त॒मित्या॑ - चर॑न्तम् ॥ सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः - गम् । या॒हि । प॒थिभि॑रिति॑ प॒थि -
 भिः । दे॒व्याना॑रिति॑ दे॒व - या॒नैः । ओष॑धीषु । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठ । शरी॑रैः ॥ ये॒षाम् । ई॒शे । 11

TS 3.1.4.2

प॒शुप॑तिरिति॑ प॒शु-प॑तिः । प॒शूना॑म् । चतु॑ष्पदा॒मिति॑ चतुः॑ - प॒दाम् । उ॒त । च । द्वि॑पदा॒मिति॑ द्वि

- पदाम् ॥ निष्क्रीत इति निः - क्रीतः । अयम् । यज्ञियम् । भागम् । एतु । रायः । पोषाः । यजमानस्य । सन्तु ॥ ये । बृद्धयमानम् । अन्विति । बृद्धयमानाः । अभ्यैक्षन्तेत्यभि - ऐक्षन्त । मनसा । चक्षुषा । च ॥ अग्निः । तान् । अग्रे । प्रेति । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजयेति प्र - जया । सविदान इति सं-विदानः ॥ ये । आरण्याः । पशवः । विश्वरूपा इति विश्व - रूपाः । विरूपा इति वि-रूपाः । सन्तः । बहुधेति बहु - धा । एकरूपा इत्येक - रूपाः ॥ वायुः । तान् । अग्रे । प्रेति । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजयेति प्र - जया । सविदान इति सं - विदानः ॥ प्रमुञ्चमाना इति प्र - मुञ्चमानाः । 12

TS 3.1.4.3

भुवनस्य । रेतः । गातुम् । धत्त । यजमानाय । देवाः ॥ उपाकृतमित्युप-आकृतम् । शश-मानम् । यत् । अस्थात् । जीवम् । देवानाम् । अपीति । एतु । पार्थः ॥ नाना । प्राण इति प्र - अनः । यजमानस्य । पशुना । यज्ञः । देवेभिः । सह । देवयान इति देव - यानः ॥ जीवम् । देवानाम् । अपीति । एतु । पार्थः । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । उरः । वा । पद्भिरिति पत् - भिः । आहत इत्या - हते ॥ अग्निः । मा । तस्मात् । एनसः । विश्वात् । मुञ्चतु । अश्वंसः ॥ शर्मितारः । उपेतनेत्युप - एतन । यज्ञम् । 13

TS 3.1.4.4

देवेभिः । इन्वितम् ॥ पारात् । पशुम् । प्रेति । मुञ्चतु । बन्धात् । यज्ञपतिमिति यज्ञ - पतिम् । परि ॥ अदितिः । पाराम् । प्रेति । मुमोक्तु । एतम् । नमः । पशुभ्य इति पशु - भ्यः । पशुपतय इति पशु - पतये । करोमि ॥ अरातीयन्तम् । अधरम् । कृणोमि । यम् । द्विष्मः । तस्मिन् । प्रतीति । मुञ्चामि । पाराम् ॥ त्वाम् । उ । ते । दुधिरे । हव्यवाहमिति हव्य - वाहम् । शृतकर्तारमिति शृतं - कर्तारम् । उत । यज्ञियम् । च ॥ अग्रे । सदक्ष इति स - दुक्षः । सतनुरिति स-तनुः । हि । भूत्वा । अथ । हव्या । जातवेद इति

जात - वेदुः । जुषस्व ॥ जातवेद इति जात - वेदुः । वपयौ । गच्छ । देवान् । त्वम् ()
 । हि । होता । प्रथमः । बभूथ ॥ घृतेन । त्वम् । तनुवः । वर्धयस्व । स्वाहाकृतमि-
 ति स्वाहा - कृतम् । हविः । अदन्तु । देवाः ॥ स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा ॥ 14

(ईशै - प्रमुञ्चमाना - यज्ञं - त्वं - षोडश च) (A4)

TS 3.1.5.1

प्राजापत्या इति प्राजा - पत्याः । वै । पशवः । तेषाम् । रुद्रः । अधिपतिरित्यधि - पतिः
 । यत् । एताभ्याम् । उपाकरोतीत्युप - आकरोति । ताभ्याम् । एव । एनम् । प्रतिप्रो-
 च्येति प्रति - प्रोच्यं । एति । लभते । आत्मनः । अनोव्रस्कायेत्यनो - व्रस्काय । द्वाभ्याम्
 । उपाकरोतीत्युप - आकरोति । द्विपादिति द्वि - पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति
 - स्थित्यै । उपाकृत्येत्युप - आकृत्यं । पञ्च । जुहोति । पाङ्क्ताः । पशवः । पशून् ।
 एव । अवेति । रुन्धे । मृत्यवै । वै । एषः । नीयते । यत् । पशुः । तम् । यत्
 । अन्वारभेतेत्यनु - आरभेत । प्रमायुक इति प्र - मायुकः । यजमानः । स्यात् । नाना ।
 प्राण इति प्र - अनः । यजमानस्य । पशुना । इति । आह । व्यावृत्त्या इति वि - आवृत्त्यै । 15

TS 3.1.5.2

यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । इति । जुहोति । शान्त्यै । शमितारः । उपेतनेत्युप
 - एतन । इति । आह । यथायजुरिति यथा - यजुः । एव । एतत् । वपायाम् । वै ।
 आह्रियमाणायामित्या - ह्रियमाणायाम् । अग्नेः । मेधः । अपेति । क्रामति । त्वाम् । उ ।
 ते । दुधिरे । हव्यवाहमिति हव्य - वाहम् । इति । वपाम् । अभीति । जुहोति । अग्नेः ।
 एव । मेधम् । अवेति । रुन्धे । अथो इति । श्रुतत्वायेति श्रुत - त्वायं । पुरस्तात्स्वाहाकृतय
 इति पुरस्तात् - स्वाहाकृतयः । वै । अन्ये । देवाः । उपरिष्ठात्स्वाहाकृतय इत्युपरिष्ठात् -
 स्वाहाकृतयः । अन्ये । स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा । इति । अभितः । वपाम् (

) । जुहोति । तान् । एव । उभयान् । प्रीणाति ॥ 16

(व्यावृत्त्या - अभितो वपां - पञ्च च) (A5)

TS 3.1.6.1

यः । वै । अयथादेवतमित्ययथा - देवतम् । यज्ञम् । उपचरतीत्युप - चरति । एति । देवताभ्यः । वृश्च्यते । पापीयान् । भवति । यः । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । आग्नेय्या । ऋचा । आग्नीद्धमित्याग्नि - इद्धम् । अभीति । मृशेत् । वैष्णव्या । हविर्धानमिति हविः - धानम् । आग्नेय्या । सुचः । वायव्यया । वायव्यानि । ऐन्द्रिया । सदः । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । एव । यज्ञम् । उपेति । चरति । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । युनज्मि । ते । पृथिवीम् । ज्योतिषा । सह । युनज्मि । वायुम् । अन्तरिक्षेण । 17

TS 3.1.6.2

ते । सह । युनज्मि । वाचम् । सह । सूर्येण । ते । युनज्मि । तिस्रः । विपृच इति वि - पृचः । सूर्यस्य । ते ॥ अग्निः । देवता । गायत्री । छन्दः । उपाशोरित्युप - अशोः । पात्रम् । असि । सोमः । देवता । त्रिष्टुप् । छन्दः । अन्तर्यामस्येत्यन्तः - यामस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । जगती । छन्दः । इन्द्रवायुवोरितीन्द्र-वायुवोः । पात्रम् । असि । बृहस्पतिः । देवता । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । छन्दः । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-वरुणयोः । पात्रम् । असि । अश्विनौ । देवता । पङ्क्तिः । छन्दः । अश्विनोः । पात्रम् । असि । सूर्यः । देवता । बृहती । 18

TS 3.1.6.3

छन्दः । शुक्रस्य । पात्रम् । असि । चन्द्रमाः । देवता । सतोबृहतीति सतः - बृहती ।

छन्दः । मन्थिनः । पात्रम् । असि । विश्वे । देवाः । देवता । उष्णिहा । छन्दः ।
 आग्रयणस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । कुकुत् । छन्दः । उक्थानाम् । पात्रम्
 । असि । पृथिवी । देवता । विराडिति वि - राट् । छन्दः । ध्रुवस्य । पात्रम् । असि ॥ 19

(अन्तरिक्षेण - बृहती - त्रयस्त्रिंशच्च) (A6)

TS 3.1.7.1

इष्टर्गः । वै । अद्भ्युः । यजमानस्य । इष्टर्गः । खलु । वै । पूर्वः । अर्धुः । क्षीयते
 । आसन्त्यात् । मा । मन्त्रात् । पाहि । कस्याः । चित् । अभिशस्त्या इत्यभि - शस्त्याः
 । इति । पुरा । प्रातरनुवाकादिति प्रातः - अनुवाकात् । जुहुयात् । आत्मने । एव । तत्
 । अद्भ्युः । पुरस्तात् । शर्म । नह्यते । अनोत्यै । संवेशायेति सं - वेशाय । त्वा ।
 उपवेशायेतुप - वेशाय । त्वा । गायत्रियाः । त्रिष्टुभः । जगत्याः । अभिभूत्या इत्यभि - भूत्यै
 । स्वाहा । प्राणापानाविति प्राण - अपानौ । मृत्योः । मा । पातम् । प्राणापानाविति प्राण - अ-
 पानौ । मा । मा । हासिष्टम् । देवतासु । वै । एते । प्राणापानयोरिति प्राण - अपानयोः । 20

TS 3.1.7.2

व्यायच्छन्तु इति वि - आयच्छन्ते । येषाम् । सोमः । समृच्छत् इति सं - ऋच्छते । संवेशा-
 येति सं - वेशाय । त्वा । उपवेशायेत्युप - वेशाय । त्वा । इति । आह । छन्दांसि । वै ।
 संवेश इति सं - वेशः । उपवेश इत्युप - वेशः । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः । एव । अस्य
 । छन्दांसि । वृद्धे । प्रेतिवन्तीति प्रेति - वन्ति । आज्यानि । भवन्ति । अभिजित्या इत्यभि
 - जित्यै । मरुत्वन्तीः । प्रतिपदु इति प्रति - पदः । विजित्या इति वि - जित्यै । उभे इति ।
 बृहद्रथन्तरे इति बृहत् - रथन्तरे । भवतः । इयम् । वाव । रथन्तरमिति रथम्-तरम् । असौ
 । बृहत् । अभ्याम् । एव । एनुम् । अन्तः । एति । अद्य । वाव । रथन्तरमिति रथम् -
 तरम् । श्वः । बृहत् । अद्याश्वादित्यद्य - श्वात् । एव । एनुम् । अन्तः । एति । भूतम् । 21

TS 3.1.7.3

वाव । रथन्तरमिति रथम् - तुरम् । भविष्यत् । बृहत् । भूतात् । च । एव । एनम् ।
 भविष्यत् । च । अन्तः । एति । परिमितमिति परि - मितम् । वाव । रथन्तरमिति रथम्
 - तुरम् । अपरिमितमित्यपरि - मितम् । बृहत् । परिमितादिति परि - मितात् । च । एव
 । एनम् । अपरिमितादित्यपरि - मितात् । च । अन्तः । एति । विश्वामित्रजमदग्नी इति
 विश्वामित्र - जमदग्नी । वसिष्ठेन । अस्पदर्धेताम् । सः । एतत् । जमदग्निः । विहव्यमिति
 वि - हव्यम् । अपश्यत् । तेन । वै । सः । वसिष्ठस्य । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अवृद्धम् ।
 यत् । विहव्यमिति वि - हव्यम् । शस्यते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः ।
 भ्रातृव्यस्य । वृद्धे () । यस्य । भूयांसः । यज्ञक्रतव इति यज्ञ - क्रतवः । इति । आहुः
 । सः । देवताः । वृद्धे । इति । यदि । अग्निष्टोम इत्यग्नि-स्तोमः । सोमः । परस्तात् ।
 स्यात् । उक्थ्यम् । कुर्वीत । यदि । उक्थ्यः । स्यात् । अतिरात्रमित्यति - रात्रम् । कुर्वीत
 । यज्ञक्रतुभिरिति यज्ञक्रतु - भिः । एव । अस्य । देवताः । वृद्धे । वसीयान् । भवति ॥ 22

(प्राणापानयो - भूतं - वृद्धे - ऽष्टाविंशतिश्च) (A7)

TS 3.1.8.1

निग्राभ्या इति नि - ग्राभ्याः । स्थ । देवश्रुत इति देव - श्रुतः । आयुः । मे । तर्पयत् ।
 प्राणमिति प्र- अनम् । म । तर्पयत् । अपानमित्यप - अनम् । मे । तर्पयत् । व्यानमिति
 वि - अनम् । मे । तर्पयत् । चक्षुः । मे । तर्पयत् । श्रोत्रम् । मे । तर्पयत् । मनः
 । मे । तर्पयत् । वाचम् । मे । तर्पयत् । आत्मानम् । मे । तर्पयत् । अङ्गानि । म ।
 तर्पयत् । प्रजामिति प्र - जाम् । मे । तर्पयत् । पशून् । मे । तर्पयत् । गृहान् । मे । तर्प-
 यत् । गणान् । मे । तर्पयत् । सर्वगणमिति सर्व - गणम् । मा । तर्पयत् । तर्पयत् । मा । 23

TS 3.1.8.2

गुणाः । मे । मा । वीति । तृषन् । ओषधयः । वै । सोमस्य । विशः । विशः । खलु
 । वै । राज्ञः । प्रदातोरिति प्र - दातोः । ईश्वराः । ऐन्द्रः । सोमः । अवीवृधम् । वः ।
 मनसा । सुजाता इति सु - जाताः । ऋतप्रजाता इत्यृत - प्रजाताः । भगै । इत् । वः ।
 स्याम् ॥ इन्द्रेण । देवीः । वीरुधः । सविदाना इति सं - विदानाः । अन्विति । मन्यन्ताम्
 । सर्वनाय । सोमम् । इति । आह । ओषधीभ्य इत्योषधि - भ्यः । एव । एनम् । स्वायै
 । विशः । स्वायै । देवतायै । निर्याच्येति निः - याच्यं । अभीति । सुनोति । यः । वै ।
 सोमस्य । अभिषूयमाणस्येत्यभि - सूयमाणस्य । 24

TS 3.1.8.3

प्रथमः । अशुः । स्कन्दति । सः । ईश्वरः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामिति प्र - जाम् ।
 पशून् । यजमानस्य । निरहन्तोरिति निः - हन्तोः । तम् । अभीति । मन्त्रयेत् । एति । मा
 । अस्कान् । सह । प्रजयेति प्र - जया । सह । रायः । पोषेण । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम्
 । मा । निरिति । वधीः । इति । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते
 । इन्द्रियस्य । वीर्यस्य । प्रजाया इति प्र - जायै । पशूनाम् । अनिर्घातायेत्यनिः - घाताय ।
 द्रप्सः । चस्कन्दु । पृथिवीम् । अन्विति । द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्विति । यः
 । च () । पूर्वः । तृतीयम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तमिति सं - चरन्तम् । द्रप्सम्
 । जुहोमि । अन्विति । सप्त । होत्राः ॥ 25

(तर्पयंत मा - ऽभिषूयमाणस्य - यश्च - दर्श च) (A8)

TS 3.1.9.1

यः । वै । देवान् । देवयशसेनेति देव - यशसेनं । अर्पयति । मनुष्यान् । मनुष्ययशसेनेति
 मनुष्य - यशसेनं । देवयशसीति देव - यशसी । एव । देवेषु । भवति । मनुष्ययशसीति

मनुष्य-यशसी । मनुष्येषु । यान् । प्राचीनम् । आग्रयणात् । ग्रहान् । गृहीयात् । तान् ।
 उपाश्वित्युप - अशु । गृहीयात् । यान् । ऊर्ध्वान् । तान् । उपबिन्दित इत्युपबिन्दि - मतः ।
 देवान् । एव । तत् । देवयशसेनेति देव - यशसेन । अर्पयति । मनुष्यान् । मनुष्ययशसेनेति
 मनुष्य - यशसेन । देवयशसीति देव - यशसी । एव । देवेषु । भवति । मनुष्ययशसीति
 मनुष्य - यशसी । मनुष्येषु । अग्निः । प्रातस्सवन इति प्रातः - सवने । पातु । अस्मान् ।
 वैश्वानरः । महिना । विश्वशम्भूरिति विश्व - शम्भूः ॥ सः । नः । पावकः । द्रविणम् ।
 दधातु । 26

TS 3.1.9.2

आयुष्मन्तः । सहभक्षा इति सह-भक्षाः । स्याम् ॥ विश्वे । देवाः । मरुतः । इन्द्रः ।
 अस्मान् । अस्मिन् । द्वितीयै । सर्वने । न । जह्युः ॥ आयुष्मन्तः । प्रियम् । एषाम् ।
 वदन्तः । वयम् । देवानाम् । सुमताविति सु - मतौ । स्याम् ॥ इदम् । तृतीयम् । सर्वनम्
 । कवीनाम् । ऋतेन । ये । चमसम् । ऐरयन्त ॥ ते । सौधन्वनाः । सुवः । आनशानाः
 । स्विष्टिमिति सु - इष्टिम् । नः । अभीति । वसीयः । नयन्तु ॥ आयतनवतीरित्यायतन -
 वतीः । वै । अन्याः । आहुतय इत्या - हुतयः । हूयन्ते । अनायतना इत्यना - यतनाः ।
 अन्याः । याः । आघारवतीरित्याघार - वतीः । ताः । आयतनवतीरित्यायतन - वतीः । याः
 । 27

TS 3.1.9.3

सौम्याः । ताः । अनायतना इत्यना - यतनाः । ऐन्द्रवायवमित्यैन्द्र - वायवम् । आदायेत्या -
 दायं । आघारमित्या - घारम् । एति । घारयेत् । अद्भुरः । यज्ञः । अयम् । अस्तु । देवाः
 । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । पशवै । नः । जनाय । विश्वस्मै । भूताय । अध्वरः । असि
 । सः । पिन्वस्व । घृतवदिति घृत - वत् । देव । सोम । इति । सौम्याः । एव । तत्
 । आहुतीरित्या - हुतीः । आयतनवतीरित्यायतन - वतीः । करोति । आयतनवानित्यायतन -

वान् । भवति । यः । एवम् । वेदं । अथो इति । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । एव ।
घृतेन । वीति । उन्ति । ते इति । व्युत्ते इति वि - उत्ते । उपजीवनीये इत्युप - जीवनीये ।
भवतः । उपजीवनीय इत्युप - जीवनीयः । भवति । 28

TS 3.1.9.4

यः । एवम् । वेदं । एषः । ते । रुद्र । भागः । यम् । निरयाचथा इति निः-अयाचथाः
। तम् । जुषस्व । विदेः । गौपत्यम् । रायः । पोषम् । सुवीर्यमिति सु - वीर्यम् ।
संवत्सरीणामिति सं - वत्सरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ मनुः । पुत्रेभ्यः । दायम् । वीति । अभजत्
। सः । नाभानेदिष्ठम् । ब्रह्मचर्यमिति ब्रह्म-चर्यम् । वसन्तम् । निरिति । अभजत् । सः ।
एति । अगच्छत् । सः । अब्रवीत् । कथा । मा । निरिति । अभाक् । इति । न ।
त्वा । निरिति । अभाक्षम् । इति । अब्रवीत् । अङ्गिरसः । इमे । सत्रम् । आसते । ते । 29

TS 3.1.9.5

सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । न । प्रेति । जानन्ति । तेभ्यः । इदम् । ब्राह्मणम् ।
ब्रूहि । ते । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । यन्तः । ये । एषाम् । पशवः । तान् ।
ते । दास्यन्ति । इति । तत् । एभ्यः । अब्रवीत् । ते । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम्
। यन्तः । ये । एषाम् । पशवः । आसन्नं । तान् । अस्मै । अदुदुः । तम् । पशुभिरिति
पशु - भिः । चरन्तम् । यज्ञवास्ताविति यज्ञ-वास्तौ । रुद्रः । एति । अगच्छत् । सः ।
अब्रवीत् । मम । वै । इमे । पशवः । इति । अदुः । वै । 30

TS 3.1.9.6

मह्यम् । इमान् । इति । अब्रवीत् । न । वै । तस्य । ते । ईशते । इति । अब्रवीत्
। यत् । यज्ञवास्ताविति यज्ञ-वास्तौ । हीयते । मम । वै । तत् । इति । तस्मात् ।
यज्ञवास्त्विति यज्ञ - वास्तु । न । अभ्यवेत्यमित्यभि - अवेत्यम् । सः । अब्रवीत् । यज्ञे

। मा । एति । भृज । अथ । ते । पशून् । न । अभीति । मस्ये । इति । तस्मै
 । एतम् । मन्थिनः । सस्त्रावमिति सं - स्रावम् । अजुहोत् । ततः । वै । तस्य । रुद्रः
 । पशून् । न । अभीति । अमन्यत् । यत्र । एतम् () । एवम् । विद्वान् । मन्थिनः
 । सस्त्रावमिति सं - स्रावम् । जुहोति । न । तत्र । रुद्रः । पशून् । अभीति । मन्यत् ॥ 31

(दधात्वा - यतनवतीर्या - उपजीवनीयो भवति - तेऽ - दुर्वै - यत्रैत - मेकादश च) (A9)

TS 3.1.10.1

जुष्टः । वाचः । भूयासम् । जुष्टः । वाचः । पतये । देवि । वाक् ॥ यत् । वाचः ।
 मधुमदिति मधु-मत् । तस्मिन् । मा । धाः । स्वाहा । सरस्वत्यै ॥ ऋचा । स्तोमम् ।
 समिति । अर्धय । गायत्रेण । रथन्तरमिति रथन्तरम् ॥ बृहत् । गायत्रवर्तनीति गायत्र-वर्तनि
 ॥ यः । ते । द्रप्सः । स्कन्दति । यः । ते । अशुः । बाहुच्युत इति बाहु - च्युतः
 । धिषण्योः । उपस्थादित्युप - स्थात् ॥ अद्ध्युः । वा । परीति । यः । ते । प्रवित्रात्
 । स्वाहाकृतमिति स्वाहा - कृतम् । इन्द्राय । तम् । जुहोमि ॥ यः । द्रप्सः । अशुः ।
 पतितः । पृथिव्याम् । परिवापादिति परि - वापात् ॥ 32

TS 3.1.10.2

पुरोडाशात् । कुरम्भात् ॥ धानासोमादिति धाना-सोमात् । मन्थिनः । इन्द्र । शुक्रात् ।
 स्वाहाकृतमिति स्वाहा - कृतम् । इन्द्राय । तम् । जुहोमि ॥ यः । ते । द्रप्सः । मधुमानिति
 मधु - मान् । इन्द्रियावानितीन्द्रिय - वान् । स्वाहाकृत इति स्वाहा - कृतः । पुनः । अप्येतीत्यपि
 - एति । देवान् ॥ दिवः । पृथिव्याः । परीति । अन्तरिक्षात् । स्वाहाकृतमिति स्वाहा -
 कृतम् । इन्द्राय । तम् । जुहोमि ॥ अद्ध्युः । वै । ऋत्विजाम् । प्रथमः । युज्यते । तेन
 । स्तोमः । योक्तव्यः । इति । आहुः । वाक् । अग्रेगा इत्यग्रे - गाः । अग्र । एतु ।
 ऋजुगा इत्यृजु - गाः । देवेभ्यः । यशः । मयि । दधती । प्राणानिति प्र - अनान् । पशुषु

। प्रजामिति प्र - जाम् । मयि । 33

TS 3.1.10.3

च । यजमाने । च । इति । आह । वाचम् । एव । तत् । यज्ञमुख इति यज्ञ - मुखे । युनक्ति । वास्तु । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । यत् । ग्रहान् । गृहीत्वा । बहिष्पवमानमिति बहिः - पवमानम् । सर्पन्ति । पराञ्चः । हि । यन्ति । पराचीभिः । स्तुवते । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । एत्येत्या - इत्ये । उपेति । तिष्ठते । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । अकः । विष्णो इति । त्वम् । नः । अन्तमः । शर्म । यच्छ । सहन्त्य ॥ प्रेति । ते । धाराः । मधुश्चुत इति मधु-श्चुतः । उथ्सम् । दुहते () । अक्षितम् । इति । आह । यत् । एव । अस्य । श-यांस्य । उपशुष्यतीत्युप - शुष्यति । तत् । एव । अस्य । एतेन । एति । प्याययति ॥ 34

(परिवापात् - प्रजां मयि - दुहते - चतुर्दश च) (A10)

TS 3.1.11.1

अग्निना । रयिम् । अश्ववत् । पोषम् । एव । दिवेदिव इति दिवे - दिव ॥ यशसम् । वीरव-त्तममिति वीरवत् - तमम् ॥ गोमानिति गो - मान् । अग्ने । अविमानित्यवि - मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवत्सखेति नृवत् - सखा । सदम् । इत् । अप्रमृष्य इत्यप्र - मृष्यः ॥ इडावातितीडा - वान् । एषः । असुर । प्रजावानिति प्रजा - वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुद्ध इति पृथु - बुद्धः । सुभावानिति सुभा - वान् ॥ एति । प्यायस्व । समिति । ते ॥ इह । त्वष्टारम् । अग्रियम् । विश्वरूपमिति विश्व - रूपम् । उपेति । ह्ये ॥ अस्माकम् । अस्तु । केवलः ॥ तत् । नः । तुरीपम् । अध । पोषयित्नु । देव । त्वष्टः । वीति । रराणः । स्यस्व ॥ यतः । वीरः । 35

TS 3.1.11.2

कर्मण्यः । सुदक्ष इति सु - दक्षः । युक्तग्रावेति युक्त - ग्रावा । जायते । देवकाम इति देव

- कामः ॥ शिवः । त्वष्टः । इह । एति । गृहि । विभुरिति वि - भुः । पोषे । उत ।
 त्मना ॥ यज्ञे यज्ञ इति यज्ञे - यज्ञे । नः । उदिति । अव ॥ पिशङ्गरूप इति पिशङ्ग-रूपः
 । सुभर इति सु - भरः । वयोधा इति वयः - धाः । श्रुष्टी । वीरः । जायते । देवकाम इति
 देव - कामः ॥ प्रजामिति प्र - जाम् । त्वष्टा । वीति । स्यतु । नाभिम् । अस्मे इति ।
 अथ । देवानाम् । अपीति । एतु । पार्थः ॥ प्रेति । नः । देवी । एति । नः । दिवः ॥
 पीपिवाशम् । सरस्वतः । स्तनम् । यः । विश्वदेरशत इति विश्व - दरशतः ॥ धुक्षीमहि ।
 प्रजामिति प्र - जाम् । इषम् ॥ 36

TS 3.1.11.3

ये । ते । सरस्वः । ऊर्मयः । मधुमन्त इति मधु - मन्तः । घृतश्रुत इति घृत - श्रुतः ॥
 तेषाम् । ते । सुम्रम् । ईमहे ॥ यस्य । व्रतम् । पशवः । यन्ति । सर्वे । यस्य । व्रतम्
 । उपतिष्ठन्त इत्युप - तिष्ठन्ते । आपः ॥ यस्य । व्रते । पुष्टिपतिरिति पुष्टि-पतिः । निविष्ट
 इति नि - विष्टः । तम् । सरस्वन्तम् । अवसे । हवेम् ॥ दिव्यम् । सुपर्णमिति सु - पर्णम्
 । वयसम् । बृहन्तम् । अपाम् । गर्भम् । वृषभम् । ओषधीनाम् ॥ अभीपतः । वृष्ट्या ।
 तर्पयन्तम् । तम् । सरस्वन्तम् । अवसे । हवेम् ॥ सिनीवालि । पृथुष्टुक इति पृथु - स्तुके
 । या । देवानाम् । असि । स्वसा ॥ जुषस्व । हव्यम् । 37

TS 3.1.11.4

आहुतमित्या - हुतम् । प्रजामिति प्र-जाम् । देवि । दिदिष्टि । नः ॥ या । सुपाणिरिति सु
 - पाणिः । स्वङ्गुरिरिति सु - अङ्गुरिः । सुषूमेति सु - सूमा । बहुसूवरीति बहु - सूवरी ॥
 तस्यै । विपत्तिन्यै । हविः । सिनीवालयै । जुहोतु ॥ इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति ।
 इन्द्रम् । नरः ॥ असितवर्णा इत्यसित - वर्णाः । हरयः । सुपर्णा इति सु - पर्णाः । मिहः
 । वसानाः । दिवम् । उदिति । पतन्ति ॥ ते । एति । अववृत्रन् । सदनानि । कृत्वा ।
 आत् । इत् । पृथिवी । घृतैः । वीति । उद्यते ॥ हिरण्यकेश इति हिरण्य - केशः । रजसः

। वि॒सार॒ इति॑ वि - सा॒रे । अहिः॑ । धुनिः॑ । वातः॑ । इ॒व । ध्र॒जी॒मान् ॥ शुचि॑भ्राजा इति॑
शुचि॑ - भ्रा॒जाः । उ॒षसः॑ । 38

TS 3.1.11.5

नवे॑दाः । यश॑स्वतीः । अ॒प॒स्युवः॑ । न । स॒त्याः ॥ एति॑ । ते । सु॒पर्णा॑ इति॑ सु - पर्णाः
। अ॒मि॒न॒न्त॒ । एवैः॑ । कृ॒ष्णः । नो॒ना॒व । वृ॒षभः॑ । यदि॑ । इ॒दम् ॥ शि॒वाभिः॑ । न ।
स्मय॑मानाभिः । एति॑ । अ॒गात् । पत॑न्ति । मि॒हः । स्त॒नय॑न्ति । अ॒भ्रा ॥ वा॒श्रा । इ॒व ।
वि॒द्युदि॑ति वि॒द्युत् । मि॒मा॒ति । व॒त्सम् । न । मा॒ता । सि॒ष॒क्ति ॥ यत् । ए॒षाम् । वृ॒ष्टिः ।
अस॑र्जि ॥ पर्व॑तः । चि॒त् । म॒हि । वृ॒द्धः । बि॒भा॒य । दि॒वः । चि॒त् । सा॒नु । रे॒ज॒त॒ । स्व॒ने
। वः ॥ यत् । क्री॑ड॒थ । म॒रु॒तः । 39

TS 3.1.11.6

ऋ॒ष्टि॒म॒न्त॒ इत्यृ॑ष्टि॒म॒न्तः॑ । आपः॑ । इ॒व । स॒द्वि॒यञ्चः॑ । ध॒व॒द्धे ॥ अ॒भी॒ति॑ । क॒न्द॒ । स्त॒नय॑ ।
ग॒र्भम् । एति॑ । धाः॑ । उ॒द॒न्व॒तेत्यु॑द॒न् - वता॑ । प॒री॒ति॑ । दी॒यु । रथे॑न ॥ दृ॒ति॑म् । स्वि॒ति॑ ।
क॒रू॒ष । वि॒षि॑तमि॒ति वि - सि॒तम् । न्यञ्च॑म् । स॒माः । भ॒व॒न्तु । उ॒द्व॒तेत्यु॑द॒न् - वता॑ । नि॒पा॒दा
इति॑ नि - पा॒दाः ॥ त्वम् । त्या । चि॒त् । अ॒च्यु॑ता । अ॒ग्रे । प॒शुः । न । यव॑से ॥ धाम॑
। ह॒ । यत् । ते । अ॒ज॒र॒ । वना॑ । वृ॒श्च॒न्ति॑ । शि॒क्क॑सः ॥ अ॒ग्रे । भू॒री॒णि । तव॑ । जा॒त॒-
वे॒द॒ इति॑ जा॒त॒ - वे॒दः । दे॒व । स्व॒धा॒व॒ इति॑ स्व॒धा - वः । अ॒मृ॒त॑स्य । धाम॑ ॥ याः । च॒ । 40

TS 3.1.11.7

मा॒याः । मा॒यि॒नाम् । वि॒श्वमि॒न्वेति॑ वि॒श्वम्-इ॒न्व॒ । त्वे॑ इति॑ । पूर्वीः॑ । स॒न्द॒धुरि॑ति सं - द॒धुः
। पृ॒ष्ट॒ब॒न्धो॒ इति॑ पृ॒ष्ट - ब॒न्धो ॥ दि॒वः । नः॑ । वृ॒ष्टि॑म् । म॒रु॒तः । र॒री॒द्धम् । प्रेति॑ । पि॒न्व॒त॒
। वृ॒ष्णः । अ॒श्व॑स्य । धा॒राः ॥ अ॒र्वा॒ङ् । ए॒तेन॑ । स्त॒न॒यि॒त्तुना॑ । एति॑ । इ॒हि । अ॒पः ।
नि॒षि॒ञ्च॒न्ति॑ नि - सि॒ञ्च॒न् । अ॒सु॒रः । पि॒ता । नः॑ ॥ पि॒न्वा॑न्ति । अ॒पः । म॒रु॒तः । सु॒दान॑व॒

इति॑ सु - दान॑वः । पयः॑ । घृत॑वदिति॑ घृत - वत् । वि॒दथे॑षु । आ॒भुव॑ इत्या॑ - भुवः॑ ॥ अत्य॑म्
। न । मि॒हे । वी॒ति । न॒यन्ति॑ । वा॒जिन॑म् । उ॒थ्स॑म् । दु॒हन्ति॑ । स्त॒नय॑न्तम् । अक्षि॑तम्
॥ उ॒द॒प्रु॒त इत्यु॑द - प्रु॒तः । म॒रु॒तः । तान् । इ॒य॒र्त । वृ॒ष्टि॑म् । 41

TS 3.1.11.8

ये । वि॒श्वे । म॒रु॒तः । जु॒नन्ति॑ ॥ क्रो॒शा॒ति । गर्दा॑ । क॒न्या॑ । इ॒व । तु॒न्ना । पे॒रु॑म् । तु॒ञ्जा॒ना
। प॒त्या॑ । इ॒व । जा॒या ॥ घृ॒तेन॑ । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्यावा॑ - पृथि॒वी । म॒धु॒ना । स॒मि॒ति ।
उ॒क्ष॒त । प॒य॒स्व॒तीः । कृ॒णु॒त । आपः॑ । ओष॑धीः ॥ ऊ॒र्ज॑म् । च । त॒त्र । सु॒म॒ति॒मि॒ति सु -
म॒तिम् । च । पि॒न्व॒थ । य॒त्र । न॒रः । म॒रु॒तः । सि॒ञ्च॒थ । म॒धु ॥ उ॒दि॒ति । उ॒ । त्य॑म्
। चि॒त्रम् ॥ औ॒र्व॒भृ॒गु॒व॒दि॒त्यौ॒व॒भृ॒गु - वत् । शु॒चि॑म् । अ॒म॒वा॒न॒व॒दि॒त्य॑म॒वा॒न - वत् । ए॒ति ।
हु॒वे ॥ अ॒ग्नि॑म् । स॒मु॒द्र॒वा॒स॒स॒मि॒ति॑ स॒मु॒द्र - वा॒स॒स॒म् ॥ ए॒ति । स॒व॒म् । स॒वि॒तुः । य॒था ।
भ॒ग॒स्य॑ () । इ॒व । भु॒जि॑म् । हु॒वे ॥ अ॒ग्नि॑म् । स॒मु॒द्र॒वा॒स॒स॒मि॒ति॑ स॒मु॒द्र - वा॒स॒स॒म् ॥ हु॒वे ।
वा॒त॒स्व॒न॒मि॒ति॑ वा॒त - स्व॒न॒म् । क॒वि॑म् । प॒र्ज॒न्य॑क्र॒न्ध॒मि॒ति॑ प॒र्ज॒न्य॑ - क्र॒न्ध॒म् । स॒हः ॥ अ॒ग्नि॑म्
। स॒मु॒द्र॒वा॒स॒स॒मि॒ति॑ स॒मु॒द्र - वा॒स॒स॒म् ॥ 42

(वी॒र - इ॒ष॒ः - ह॒व्य - मु॒ष॒सो - म॒रु॒त - श्व - वृ॒ष्टि - भ॒ग॒स्य - द्वा॒द॒श च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(प्र॒जाप॑ति॒र॒का॒म॒य॒तै - ष॒ ते॑ गा॒य॒त्रो - य॒ज्ञ॑वै - प्र॒जाप॑ते॒र्जा॒य॒मा॒नाः - प्रा॒जाप॑त्या - यो॒ वा॒ अ॒य॑थादे॒व॒त
- मि॒ष्ट॒गो - नि॒ग्रा॒भ्याः स्थ - यो॒ वै दे॒वा - जु॒ष्टो - ऽग्नि॑ना॒ र॒यि - मे॒का॒द॒श)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(प्र॒जाप॑ति॒र॒का॒म॒य॒त - प्र॒जाप॑ते॒र्जा॒य॒मा॒ना - व्या॒य॑च्छ॒न्ते - म॒ह्य॑मि॒मा - न्मा॒या मा॒यि॒ना॒न् - द्वि॒च॑त्वा॒रि॒श॒त्)

first and last padam of first praSnam of kANDam 3 :-

(प्रजापतिरकामयता -ऽग्निं समुद्रवाससं)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

3.1.1 appendix

1. 3.1.11.1 - आ॒प्या॑यस्व >1

आ॒प्या॑स्व॒ समे॑तु ते वि॒श्वतः॑ सोम॒ वृष्णि॑यं ।

भवा॒ वाज॑स्य संग॒थे ॥ (Appearing in TS 4-2-7-4)

2. 3.1.11.1 - सन्ते॑ >2

सं ते॒ पया॑श्सि॒ समु॑ यन्तु॒ वाजाः॑ सं॒ वृष्णि॑यान् यभिमा॒तिषा॑हः ।

आ॒प्याय॑मानो अ॒मृता॑य सोम दि॒वि श्रवा॑स्युत्त॒मानि॑ धिष्व ॥

(Appearing in TS 4-2-7-4)

3 5 4. 3.1.11.2 - प्र॒णो॑ दे॒व्या >3, नो॑ दि॒वः >4

प्र॒णो॑ दे॒वी सर॑स्वती॒ वाजे॑भिर्वा॒जिनी॑वती । धी॒नाम॑वि॒त्र्यव॑तु ॥

आ नो॑ दि॒वो बृ॑ह॒तः प॑र्व॒तादा॑ सर॑स्वती॒ यज॑ता ग॒न्तु य॒ज्ञं ।

हव॑ दे॒वी जु॑जुषा॒णा घृ॑ताची॒ शग्मां॑ नो॒ वाच॑मु॒शती॑ शृ॒णोतु॑ ।

(Appearing in TS 1.8.22.1)

5 5 6. 3.1.11.4 - इन्द्र॑ँ॒वो वि॒श्वत॑स्परी >5 , न्द्रं॑ नरः >6

इन्द्र॑ँ॒वो वि॒श्वत॑स्परी॒ हवा॑महे॒ जनै॑भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु॒ केवलः॑ ॥

इन्द्रं॑ नरो॒ नेम॑धि॒ता हव॑न्ते॒ यत्पा॑र्या॒ युन॑ज॒ते धि॒यस्ताः॑ ।

शूरो॑ नृषा॒ता श॑व॒सश्च॑का॒न आ गो॑म॒ति व्र॑जे भ॒जा त्व॑न्नः ॥

(Appearing in TS 1.6.12.1)

7 5 8. 3.1.11.8 - उ॒दुत्यं॑ >7, चि॒त्रं >8 ।

उदु॑ त्यं जा॒तवे॑दसं दे॒वं वे॑हन्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्य॑ ॥

चि॒त्रं दे॒वाना॑मुद॑गा॒दनी॑कं चक्षु॑ मि॒त्रस्य॑ वरु॑णस्याऽग्नेः ।
आऽप्रा॑ द्यावा॑पृथि॒वी अ॒न्तरि॑क्षः सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥

(Appearing in TS 1.4.43.1)